

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel,

[...]

[...]

Betreft: affiche van tentoonstelling enkel in het Engels

Mevrouw de directeur,

In zitting van 20 januari 2023 onderzocht de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een klacht ingediend omwille van het feit dat het Fotomuseum Antwerpen (FOMU) posters over een nieuwe tentoonstelling exclusief in het Engels publiceerde.

In uw brief van 18 oktober 2022 deelde u de VCT het volgende mee:

“We vermoeden dat de klacht waarvan sprake is in uw brief [...] de affiche betreft van de meest recente tentoonstelling, *Recaptioning Congo*.

Met deze tentoonstelling wenst het FOMU een nationaal en internationaal publiek aan te spreken. De tentoonstelling toont een kroniek van de lange en turbulente geschiedenis van fotografie in het koloniale Congo en is het resultaat van meer dan tien jaar internationaal onderzoek door curator [...].

De titel van de tentoonstelling verwijst naar dit onderzoek en heeft een semantisch gelaagdheid die niet zonder verlies van betekenis kan vertaald worden in een korte krachtige titel in het Nederlands. Het FOMU richt zich met deze tentoonstelling op een nationaal en internationaal publiek. De zaalteksten, brochures en andere vormen van communicatie (online en fysiek) zijn opgesteld in het Nederlands, Frans en Engels waarbij duidelijk blijkt dat uit de anderstalige teksten dat het om een vertaling uit het Nederlands gaat.”

*
* *

Het FOMU wordt beheerd door het autonoom gemeentebedrijf Culturele Instellingen Antwerpen/Erfgoed opgericht door de stad Antwerpen.

Zij is een plaatselijke dienst gelegen in het homogeen Nederlands taalgebied in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (Bestuurstaalwet).

Luidens artikel 11, § 1 Bestuursstaalwet stellen de plaatselijke diensten, die gevestigd zijn in het Nederlandse of het Franse taalgebied, de berichten, mededelingen en formulieren die voor het publiek bestemd zijn uitsluitend in de taal van hun gebied, *in casu* het Nederlands.

Volgens de vaste rechtspraak van de VCT is het gebruik van een productnaam in een vreemde taal toegelaten, voor zover het bericht zelf gesteld is overeenkomstig de Bestuursstaalwet.

In haar advies nr. 43.074 van 9 december 2011 diende de VCT bijvoorbeeld te oordelen over de conformiteit met de Bestuursstaalwet van campagneaffiches die deels in het Engels zijn gesteld (“*I bob you*, Wie je graag ziet. Breng je veilig thuis”; “Boe! Met de motor. Laat je niet verrassen. *Go for Zero!*”) en briefkaarten met aan de achterkant een Nederlandstalige tekst, maar aan de voorzijde Engelstalige slogans (“*Go for Zero!*”: “*Easy Rider*”, “*Queen of the Road*” en “*Superzero*”). De VCT heeft toen geoordeeld dat de affiches en briefkaarten in de eerste plaats gesteld zijn in het Nederlands. De Engelstalige slogans zijn geen vertaling van de Nederlandse tekst maar een uitdrukking of leus om de boodschap te benadrukken. De VCT oordeelde toen dat het gebruik van Engelstalige slogans niet als een overtreding van de Bestuursstaalwet beschouwd kan worden.

In haar advies 50.112 van 18 mei 2018 diende de Nederlandse afdeling van de VCT te oordelen over het gebruik van de uitsluitend Engelstalige slogan “*Last Night A DJ saved my life*”. De affiches, radiospot en andere campagneboodschappen waren in het Nederlands met uitzondering van de liedjestekst. De Engelstalige liedjestekst “*Last Night a DJ saved my life*” is een refrein dat omwille van een bijzondere eigenschap – namelijk de lengte van exact twee seconden – werd gekozen. Bijkomend was er geen even lang én even bekend Nederlandstalig alternatief beschikbaar. De Nederlandse afdeling van de VCT beschouwde derhalve het gebruik van de Engelstalige liedjestekst “*Last Night a DJ saved my life*” niet als een overtreding van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De klacht werd ongegrond bevonden.

In casu, verwijst de titel “*Recaptioning Congo*” naar het internationaal onderzoek door Sandrine Colard met dezelfde titel. De tentoonstelling richt zich op een nationaal en internationaal publiek. De overige teksten (zaalteksten, brochures en andere vormen van communicatie) zijn wel gesteld in het Nederlands. De keuze voor de betrokken titel kan niet beschouwd worden als een overtreding van de Bestuursstaalwet.

De klacht wordt ontvankelijk maar ongegrond bevonden.

Hoogachtend,

De Voorzitter van
Nederlandse afdeling,

T. BAERT